

بسمه تعالی

سامانه ملي شهر و روستا

قانون شهرداری

مصوب 1334/4/11 با اصلاحات و الحاقات بعدي

فصل اول- در تاسیس شهرداری

ماده ۱) در هر محل که جمعیت آن حداقل به پنج هزار نفر بالغ باشد شهرداری تأسیس میگردد.

تبصره ۱ - در هر نقطه که از نظر موقعیت و اهمیت تشکیل شهرداری ضرورت داشته باشد ولو جمعیت آن به پنج هزار نفر بالغ نشود وزارت کشور میتواند در آن محل دستور تشکیل انجمن و شهرداری بدهد و چنانچه پس از تشکیل شهرداری در نقاط مزبور ضمن عمل معلوم شود عوارض وصولی تکافوی هزینه شهرداری را نمینماید و با در نظر گرفتن وضع اقتصادی و مالی محل برای اداره امور شهرداری درآمد جدیدی نمی توان تهیه نمود وزارت کشور مجاز است شهرداری این قبیل نقاط را منحل نماید.

تبصره ۲ - در نقاطی که فقط در بعضی از فصول برقراری شهرداری لازم باشد برای فصل مزبور و همچنین برای چند محل که به یکدیگر نزدیک و جمعاً اقتضای تشکیل شهرداری داشته باشد میتوان يك شهرداری تأسیس کرد.

ماده ۲) حدود حوزه هر شهرداری بوسیله شهرداری با تصویب انجمن شهر تعیین میشود و پس از موافقت شورای شهرستان و تصویب وزارت کشور قابل اجراست.

ماده ۳) شهرداری دارای شخصیت حقوقی است.

فصل دوم - انتخابات انجمن شهر

الف - تقسیمبندی شهر حوزه های انتخابیه و تعداد اعضاء انجمن

ماده ۴) هر حوزه شهرداری انجمنی خواهد داشت به نام انجمن شهر که اعضاء آن از طرف اهالی مستقیماً و با رأی مخفی به اکثریت نسبی برای مدت چهار سال انتخاب میشوند.

ماده ۵ - حوزه هر شهرداری برای انتخاب نمایندگان انجمن به نسبت تقریبی جمعیت به حوزه ها تقسیم میشود و ساکنین هر حوزه سه نفر نماینده برای تشکیل انجمن شهر انتخاب میکنند.

ماده ۶) تقسیمبندی شهر به حوزه های انتخابیه در کمیسیون مرکب از فرماندار یا بخشدار، شهردار، رئیس شهربانی، رئیس آمار و رئیس ثبت اسناد که به دعوت فرماندار یا بخشدار تشکیل میشود بعمل آمده و پس از تهیه نقشه و تصویب کمیسیون به موقع اجرا گذاشته میشود.

تبصره ۱ - هر گاه یکی از ادارات مذکور در فوق در محل تشکیل نشده باشد و یا يك یا چند نفر از رؤسای ادارات در محل نباشند حضور سایر رؤسای دوائر دولتی به تشخیص و دعوت فرماندار یا بخشدار برای تهیه نقشه تقریبی حوزه های انتخابیه شهر کافی خواهد بود.

تبصره ۲ - جمعیتی که ملاک تعیین عده نمایندگان هر شهر است تا سه دوره مأخذ عمل خواهد بود و پس از آن اگر اضافه یا نقصانی حاصل کند آن اضافه یا نقصان در انتخابات دوره چهارم رعایت خواهد شد.

ماده ۷) تعداد اعضای انجمن شهرها بدین ترتیب تعیین میشود: تهران ۳۰ نفر - ۱۰ حوزه هر حوزه ۳ نفر

شهرهاي از ۱۵۰ هزار نفر جمعيت ببالا ۱۵ نفر- ۵ حوزه هر حوزه ۳ نفر
شهرهاي از ۱۰۰ هزار تا ۱۵۰ هزار جمعيت ۱۲ نفر- ۴ حوزه هر حوزه ۳ نفر.
شهرهاي از ۵۰ هزار تا ۱۰۰ هزار جمعيت ۹ نفر- ۳ حوزه هر حوزه ۳ نفر.
شهرهاي کمتر از ۵۰ هزار نفر جمعيت ۷ نفر- بدون حوزه. شهرهاي کمتر از ۱۰ هزار نفر جمعيت ۵ نفر- بدون حوزه.

ب - شرايط انتخاب کردن و انتخاب شدن

ماده ۸) انتخابکننده بايد واجد شرايط زير باشد:

۱ - تابعيت ايران

۲ - داشتن لااقل بيست سال تمام شمسي.

۳ - توطن در محل انتخاب و يا لااقل سکونت در آن جا از شش ماه قبل از انتخابات و يا آنکه شخصاً در آن حوزه به کسب و يا حرفه معيني اشتغال داشته باشد و در صورتیکه محل سکني و محل کسب يا حرفه مختلف باشد فقط محل سکني معتبر است.

۴ - عدم محکوميت به جنایت يا جناحه‌ايکه موجب محروميت از حقوق اجتماعي است.

۵ - محجور نبودن و عدم محکوميت به ورشکستگي به تقصير.

ماده ۹) انتخابشونده بايد داراي شرايط زير باشد:

۱ - تابعيت ايران.

۲ - داشتن سي سال تمام شمسي.

۳ - توانايي خواندن و نوشتن فارسي به اندازه کافي.

۴ - لااقل سه سال ساکن محل انتخاب باشد.

۵ - عدم محروميت از حقوق اجتماعي.

۶ - محجور نبودن و عدم محکوميت به ورشکستگي به تقصير.

ماده ۱۰) اشخاص زير از انتخاب شدن محرومند:

بند ۱ - نخست‌وزير و وزيران و معاونين آنها و نمايندگان مجلسين در تمام کشور و استانداران و فرمانداران و شهرداران و بخشداران و معاونين آنها و رؤساي دادگاه‌ها و دادستانها و بازپرسان و رؤساي ادارات دولتي در حوزه مأموريت خود.

بند ۲ - افسران و نفرات شهرباني و ژاندارمري و ارتش و هم ردیفان آنها از هر دسته تا موقعي که در خدمت هستند از انتخاب کردن و انتخاب شدن محرومند.

بند ۳ - اعضاي انجمنهاي ايالتي و ولايتي و اعضاء انجمن نظارت انتخابات انجمن شهر در دوره‌اي که داراي اين سمت هستند.

بند ۴ - هيچک از کارمندان و کارگران ادارات و بنگاههاي دولتي و شهرداري و بنگاههاي وابسته به دولت و کساني که بنحوي از انحاء از شهرداري مستمراً حقوق و يا کمک مالي دريافت میدارند در حوزه مأموريت خود نمي‌توانند انتخاب شوند

مگر اینکه قبل از اعلان انتخابات منتظر خدمت یا بازنشسته شده یا استعفا داده باشند که در اینصورت انتخاب آنان مانعی ندارد.

بند ۵ - رؤسا و اعضاء هیئت مدیره و مدیران عامل شرکتها و کسانی که تأمین تمام یا قسمت اعظم یکی از حوائج عمومی حوزه شهرداری از قبیل خواربار - وسائل نقلیه - برق - آب - دارو و امثال اینها را بعهده دارند نمیتوانند به عضویت انجمن شهرداری محلی که مرکز فعالیت آنهاست انتخاب شوند.

تبصره - چنانچه یکی از کارمندان پایه‌دار دولت یا شهرداری به عضویت انجمن انتخاب شود مدت نمایندگی جزو سابقه خدمت او محسوب میشود.

ماده (۱۱) از اشخاصی که با یکدیگر قرابت نسبی یا سببی تا درجه سوم دارند فقط آنکسی که رأی او بیشتر است میتواند عضویت يك انجمن را دارا باشد و در صورت تساوی آراء یکی از آنها به حکم قرعه معین خواهد شد و اگر قرابت پس از اتمام انتخابات و صدور اعتبارنامه معلوم گردد در نخستین جلسه انجمن بحکم قرعه يك نفر ابقاء میشود و بجای شخص یا اشخاصی که خارج شده‌اند از شخص یا اشخاصی که بعد از آنها رأیشان بیشتر است دعوت خواهد شد مشروط بر آنکه لااقل دارای نصف رأی آخرین نفر منتخب عضو انجمن باشد و الا تجدید انتخاب میشود.

ماده (۱۲) هر عضو انجمن شهرداری که فاقد یکی از شرایط انتخاب‌شونده (مذکور در ماده ۹ این قانون) گردد و یا یکی از مشاغل را که موجب محرومیت از عضویت انجمن شهرداری است قبول کند از همان موقع منحل شناخته میشود و فرماندار یا بخشدار موظف است به محض اطلاع مراتب را به عضو منحل و انجمن شهر اعلام نماید.

ماده (۱۳) يك نفر نمیتواند در بیش از يك انجمن شهر عضویت داشته باشد.

تبصره - در شهرهایی که به حوزه‌های انتخابیه تقسیم می‌شود هر گاه يك نفر در بیش از يك حوزه انتخاب گردد فقط میتواند نمایندگی یکی از حوزه‌ها را داشته باشد و از سایر حوزه‌ها کسانی که بعد از او حائز اکثریت هستند نمایندگی آن حوزه‌ها را خواهند داشت مشروط بر اینکه نفر بعدی حداقل دارای نصف آراء آخرین نماینده منتخب حوزه باشد و الا انتخابات در آن حوزه تجدید خواهد شد.

ج - در تعیین داوطلبان و تشکیل انجمن نظارت

ماده (۱۴) برای تعیین داوطلب ده روز قبل از دعوت اعضای انجمن انتخابات اعلانی از طرف فرماندار یا بخشدار به مضمون ذیل در حوزه انتخابیه منتشر میشود:

« داوطلبان عضویت انجمن شهر باید داوطلبی خود را برای یکی از حوزه‌ها شخصاً یا بوسیله اشخاص دیگر به فرمانداری یا بخشداری کتباً اطلاع‌دهند و برای اینکه داوطلب نمایندگی حوزه شناخته شوند باید پنجاه نفر در شهرهایی که متجاوز از یکصد و پنجاه هزار نفر جمعیت دارد و بیست و پنج نفر در شهرهایی که متجاوز از یکصد هزار نفر جمعیت دارد و پانزده نفر در نقاطی که متجاوز از پنجاه هزار نفر جمعیت دارد و ده نفر در نقاطی که از پنجاه هزار نفر کمتر جمعیت دارد آنها را معرفی نمایند. معرفی باید کتبی بوده و معرفی‌کنندگان واجد شرایط انتخاب‌کننده باشند و با ذکر شماره شناسنامه و محل صدور آن معرفی نامه را امضاء نمایند.

فرماندار یا بخشدار بوسیله کمیسیون پنج نفری مقرر در ماده ۱۵ به وضع داوطلبان نمایندگی رسیدگی و پس از آن اسامی آنها را در حوزه انتخابیه اعلان میکند و رأی‌دهندگان در موقع رأی دادن فقط میتوانند به آنها رأی بدهند.

تبصره - چنانچه قبل از تشکیل انجمن نظارت يك یا چند نفر از داوطلبان نمایندگی استعفا بدهند مراتب از طرف فرماندار و بخشدار برای اطلاع رأی‌دهندگان اعلام میشود داوطلب مستعفی حق استرداد استعفاء خود را ندارد.

ماده ۱۵- پس از انتشار اعلان اسامی داوطلبان نمایندگی بلافاصله فرماندار یا بخشدار کمیسیونی مرکب از خود و رئیس دادگاه شهرستان یا بخش و رئیس دارائی و رئیس فرهنگ و یک نفر از معارف اهالی شهر که شغلی در دوائر دولتی یا بنگاه‌های وابسته به دولت نداشته باشد تشکیل داده و برای هر حوزه انتخابیه ۲۱ نفر از طبقات هفتگانه ذیل:

۱ - علماء و روحانيون.

۲ - استادان دانشكده‌ها - پزشكان - مهندسين - وكلاي دادگستري و امثال آنها.

۳ - مالکين.

۴ - بازرگانان

۵ - كشاورزان.

۶ - پيشه‌وران.

۷ - كارگران.

از هر طبقه سه نفر و سه نفر از معتمدین حوزه که واجد شرایط انتخاب شدن باشند تعیین و دعوت میکند تا آنان هفت نفر را از بین حوزه یا خارج بعنوان عضو اصلي و هفت نفر را از بین خود یا خارج بعنوان عضو علي‌البدل في المجلس براي تشكيل انجمن نظارت انتخابات به اكثريت نسبي و بارأي مخفي انتخاب كنند در انتخاب مزبور حضور دو ثلث از مدعويں كافي خواهد بود.

تبصره ۱) در صورتي كه يك يا چند طبقه از طبقات هفتگانه وجود نداشته باشد كسري عده هر طبقه از ساير طبقات تكميل خواهد شد و چنانچه در محلي مأمور دادگستري نباشد يكي از مأمورين قضائي از طرف رئيس دادگستري شهرستان به آنجا اعزام ميشود و نماينده مزبور تا خاتمه كار انتخابات در محل خواهد ماند و كميسيون پنج‌نفره براي نظارت در حسن جريان انتخابات جهت هر حوزه انتخابيه يك نفر نماينده طرف اعتماد تعيين خواهد كرد كه در جلسات انجمن نظارت حضور داشته باشد.

تبصره ۲) در محلي كه انجمن ولايتي باشد دو نفر از اعضاء انجمن به انتخاب آن انجمن جزء انجمن نظارت خواهند بود و بنا بر اين مدعويں فقط پنج نفر را انتخاب ميكنند و هفت نفر هم براي عضويت علي‌البدل انتخاب ميشود.

تبصره ۳) در شهرهايي كه بر طبق ماده ۵ به حوزه‌ها تقسيم ميشود هر گاه دعوت ۲۴ نفر طبقات هفتگانه و معتمدین حوزه بمنظور انتخاب انجمن نظارت متعسر باشد كميسيون ميتوانند به تشكيل يك انجمن نظارت بر طبق ماده ۱۵ براي يك حوزه اكتفا نموده و براي ساير حوزه‌ها هفت نفر از معتمدین حوزه را كه واجد شرایط انتخاب شدن باشند جهت تشكيل انجمن نظارت آن حوزه دعوت نمايد.

تبصره ۴) در نقاطيكه دادگستري يا دارائي يا فرهنگ نباشد بجاي رئيس دادگاه يا رئيس دارائي يا رئيس فرهنگ از معتمدین و معارف محل براي تشكيل كميسيون پنج نفره دعوت ميشود تا وظائف مقرر را انجام دهند.

تبصره ۵) حضور هر پنج نفر اعضاء در كميسيون مذکور در اين ماده ضروري است و اخذ تصميمات بدون حضور يكي از اعضاء قانوني نخواهد بود ولي هر گاه در دو جلسه متوالي تشكيل كميسيون با حضور پنج نفر صورت نگرفت در جلسه بعدي رأي اكثريت قاطع ميباشد.

ماده ۱۶) كسانيكه داوطلب نمايندگي هستند نبايد جزء طبقات هفتگانه و معتمدین محل و انجمن نظارت و شعب آن دعوت شوند ولي هر داوطلب مي‌تواند براي نظارت در اخذ و قرائت آراء نماينده‌اي به انجمن نظارت و شعب معرفي نمايد.

ماده ۱۷) كسانيكه براي عضويت انجمن نظارت انتخاب ميشوند بلافاصله تحت رياست مسن‌ترين اعضاء تشكيل جلسه داده يك رئيس و يك نايب رئيس و لاقل سه منشي از بين خود با رأي مخفي و به اكثريت انتخاب مي نمايند نظم جلسات انجمن با رئيس و در غياب رئيس با نايب رئيس خواهد بود و نوشتن صورت جلسات به عهده منشي هاست.

ماده ۱۸) انتخاب رئيس و نايبرئيس فردي است و به اكثريت تام خواهد بود و در صورت عدم حصول اكثريت تام دفعه دوم انتخاب به اكثريت نسبي صورت ميگيرد انتخاب سه نفر منشي جمعي و باكثريت نسبي است.

ماده ۱۹) برای تسهیل و تسریع در امر انتخابات انجمن های نظارت حوزه انتخابیه مکلفند به تعداد لازم شعب فرعی جداگانه مرکب از پنج نفر از اهالی همان محل که واجد شرایط انتخاب شدن باشند تشکیل داده انتخاب حوزه های فرعی را انجام دهند.

ماده ۲۰) ورود در محوطه انتخابات با هر نوع اسلحه سرد گرم جز برای مأمورین انتظامی ممنوع است و کسانی که بر خلاف نظم و مقررات رفتار نمایند به امر رئیس بوسیله مأمورین انتظامی از انجمن خارج و در صورت لزوم به مراجع قانونی تسلیم خواهند شد.

ماده ۲۱) انجمن نظارت و شعب آن غیر قابل انحلال است مگر آنکه اسباب تعطیل و تعویق انتخابات را فراهم کنند و یا بر خلاف وظایفی که برطبق این قانون بعهد انجمن گذاشته شده عمل نمایند در این صورت اگر اخلاص از طرف شعبه باشد بنا بر نظر اکثریت انجمن با موافقت فرماندار یا بخشدار شعبه مزبور منحل میشود و اگر از طرف انجمن باشد فرماندار یا بخشدار با موافقت کمیسیون پنج نفری و ضمن تنظیم صورتجلسه که حاکی از دلایل انحلال و کیفیت انحلال در انجمن باشد اعضاء علی البدل را برای ادامه امر انتخابات دعوت مینماید و در صورتیکه از آن اقدام نیز نتیجه حاصل نشود بترتیب مقرر در ماده ۱۵ اعضاء جدیدی برای تشکیل انجمن نظارت معین خواهد شد. بهر حال این تشریفات نباید از ۳ ماه تجاوز کند.

ماده ۲۲) هر گاه در اثناء جریان انتخابات يك یا چند نفر از اعضاء انجمن در آمدن به جلسات تعلل و یا از حضور استنکاف نمایند مادام که اکثریت باقی است جریان امر تعقیب و به عضو یا اعضاء مذکور اخطار میشود که حضور یابند چنانچه عضوی تا دو جلسه پس از اخطار در استنکاف و تعلل خود باقی باشد انجمن با اطلاع فرماندار یا بخشدار يك یا چند نفر از اعضاء علی البدل را به حکم قرعه برای عضویت انجمن دعوت مینماید و اگر اکثریت اعضاء انجمن نظارت از حضور در انجمن استنکاف نمایند و یا پس از ختم انتخابات از دادن اعتبارنامه خودداری کنند فرماندار یا بخشدار علل و موجبات آنرا تحقیق و در رفع محذور اهتمام مینماید و در صورتیکه اهتمام فرماندار یا بخشدار مؤثر نشود و اکثریت اعضاء انجمن یا تمام اعضاء انجمن اعم از اصلی و علی البدل همچنان استنکاف و یا استعفاء نمایند و یا به واسطه فقدان اکثریت انجمن منجر به انحلال شود کمیسیون مقرر در ماده ۱۵ در تجدید اعضاء انجمن نظارت اقدام مینماید و اشخاصی موجبات تعطیل و تعویق و انحلال انجمن را فراهم کرده باشند بر طبق ماده ۸۷ این قانون مورد تعقیب قرار خواهند گرفت.

د - کیفیت اخذ آراء و تشخیص منتخبین

ماده ۲۳) همینکه انجمنهای نظارت انتخاب و تشکیل شد و در صورت لزوم شعب خود را تعیین نمودند هر يك از انجمن ها اعلانی تنظیم نموده و بنسبت اهمیت محل از سه تا پنج روز قبل از شروع به اخذ رأی در تمام حوزه مربوط به خود منتشر میسازند اعلان مزبور حاوی مطالب ذیل خواهد بود:

۱ - محل انعقاد انجمن و شعب آن و ساعات اخذ رأی که باید در تمام حوزه ها در يك روز جمعه بعمل آید و کمتر از شش ساعت و بیش از هشت ساعت نباشد ساعات اخذ آراء از ساعت هشت صبح الی دوازده و از ساعت چهارده تا خاتمه مدت خواهد بود.

۲ - شرایط انتخاب کنندگان.

۳ - عده نمایندگانی که باید در آن حوزه انتخاب شوند.

۴ - اسامی داوطلبان آن حوزه که قبلاً کمیسیون ۵ نفری به وضع آنها رسیدگی نموده و اسامی آنها اعلان شده است.

ماده ۲۴) رأی باید مخفی باشد و همینکه رأی دهنده به اطلاق انجمن یا شعبه وارد و وجود شرایط رأی دادن در او تشخیص داده شد باید رأی خود را شخصاً در حضور انجمن در صندوق انداخته خارج شود. شناسنامه رأی دهنده پس از ثبت در دفتر انجمن مهر و به وی پس داده میشود.

ماده ۲۵) در پایان آخرین ساعتی که برای اخذ رأی معین گردیده است در ورودی انجمن یا شعبه بسته میشود و اگر عده ای از آنان که حق رأی دادن دارند در داخل محل حاضر باشند رای خود را بترتیب مذکور در صندوق انداخته و انجمن یا شعبه برای گرفتن خاتمه میدهد و بعد از آن دیگر از کسی رأی قبول نمیشود.

ماده ۲۶) اگر از انتخاب‌کنندگان و انتخاب‌شوندگان کسی در حین جریان انتخابات شکایت داشته باشد این امر مانع انجام انتخابات نخواهد شد ولی شرح آن باید در صورت‌مجلس نوشته شود.

ماده ۲۷) انجمن مکلف است پس از ختم آراء بلافاصله آراء را شماره و قرائت کند و مادام که نتیجه استخراج آراء معلوم نشود حق تعطیل ندارد منشی مکلف است صورت مجلسی از نتیجه آراء قرائت شده تنظیم کند و پس از آنکه صورت‌مجلس به امضاء رئیس و اعضاء انجمن رسید نتیجه بلافاصله باید بوسیله فرماندار یا بخشدار اعلام شود.

ماده ۲۸) اوراق رأی را باید یکی از اعضاء يك بصورت بلند خوانده به يك نفر دیگر از اعضاء بدهد که علامت قرائت گذاشته شود و سه نفر دیگر از اعضاء اسامی را به ترتیبی که خوانده میشود در دفتری که برای اینکار تخصیص داده شده ثبت مینمایند از اوراق رأی آنچه سفید و یا دارای اسامی غیر خوانا باشد یا اینکه انتخاب شده در آن درست معرفی نشده باشد یا اسم کسی که معرفی نشده در آن نوشته شده باشد و یا نام انتخاب‌کننده را داشته باشد باطل و عیناً ضمیمه صورت‌مجلس می‌شود.

هر گاه در اوراق رأی علاوه بر عده‌ای که باید انتخاب شوند اسامی اضافه نوشته شده باشد عده زاید از آخر ورقه خوانده نمیشود.

ماده ۲۹) در حوزه‌هایی که بر طبق ماده ۱۹ برای تسریع اخذ رأی شعب انجمن در آن حوزه‌ها تشکیل میگردد صورت‌مجلس استخراج آراء هر شعبه در ورقه مخصوص با ذکر اسامی و عده آراء هر يك از اشخاصی که رأی دارند نوشته شده و اعضاء شعبه آنرا امضاء مینمایند و به انضمام اوراق لازم‌در پاكتي که لاک شده و به مهر شعبه رسیده باشد به انجمن نظارت فرستاده میشود اسامی مندرج در صورت‌مجلس شعب با آرابی که انجمن نظارت استخراج کرده در ورقه جداگانه جمع و کسیکه از مجموع آراء حائز اکثریت باشد معلوم میگردد اوراق رأی هر حوزه تا گذشتن مدت اعتراض و خاتمه رسیدگی در صندوق انجمن که لاک میشود و به مهر اعضاء میرسد باقی میماند و پس از گذشتن مدت اعتراض با حضور عده‌ای از رأی‌دهندگان اوراق مزبور را معدوم میسازند (باستثناء آنچه در مواد قبل ذکر شده و باید ضمیمه صورت‌مجلس باشد) انجمن نظارت حق معدوم کردن و سوزاندن آراء قبل از گذشتن مدت اعتراض و پایان رسیدگی در انجمن شهر ندارد.

ماده ۳۰) ضمن انتشار صورت منتخبین انجمن نظارت تاریخ قبول شکایات را که باید از فردای همان روز شروع شود تعیین و اگر از انتخاب‌کنندگان یا انتخاب‌شوندگان کسی از جریان انتخابات شکایت داشته باشد ظرف يك هفته به اطلاع انجمن نظارت میرساند و انجمن نظارت بعد از انقضاء يك هفته دیگر شکایتی نمی‌پذیرد و منتها در ظرف يك هفته به شکایات واصله با حضور کمیسیون پنج نفری رسیدگی میکند در صورتیکه شکایت وارد باشد و ثابت شود که در انتخابات اعمالی بر خلاف قانون صورت گرفته و یا منتخب دارای شرایط مقرر در ماده ۸ نیست مراتب را در صورت‌مجلس ذکر میکند و آنرا بوسیله فرماندار یا بخشدار به وزارت کشور اعلام مینماید و آن وزارتخانه بلافاصله ترتیب تجدید انتخابات منتخب و یا منتخبین را که مردود شناخته شده‌اند میدهند. در صورتیکه با رسیدگی انجمن نظارت رفع شکایات شاکیان از انتخابات نشده باشد شاکیان میتوانند در ظرف یک‌هفته پس از تشکیل انجمن شکایت‌خود را به انجمن مزبور تسلیم نمایند و انجمن شهر نسبت به پرونده مورد شکایت بدون حضور نماینده که انتخاب او مورد شکایت است به موضوع رسیدگی و تصمیم لازم اتخاذ خواهد کرد.

ماده ۳۱) کسانی که به عضویت انجمن شهر انتخاب میشوند باید اعتبارنامه به امضاء انجمن نظار و اعضاء کمیسیون پنج نفری در دست داشته باشند و آنرا به دفتر شهرداری و در صورت نبودن شهرداری به دفتر فرمانداری یا بخشداری بدهند و رونوشت آنرا بگیرند کمیسیون مزبور و همچنین اعضاء انجمن نظارت نباید بدون عذر موجه در صدور اعتبارنامه تأخیر کنند و الا با آنها بر طبق ماده ۲۲ رفتار خواهد شد.

ماده ۳۲) منشی انجمن نظارت صورت مجلس انتخابات را در سه نسخه حاضر کرده به امضاء فرماندار یا بخشدار و اعضاء انجمن نظارت میرساند. يك نسخه در فرمانداری یا بخشداری ضبط و يك نسخه بوسیله فرماندار یا بخشدار به وزارت کشور ارسال میشود نسخه سوم با کتابچه ثبت اسامی در انجمن ولایتی و در صورت نبودن انجمن ولایتی در انجمن شهر ضبط میگردد.

فصل سوم - در تشکیل انجمن شهر

الف - انتخابات هیئت‌رئیس

ماده ۳۳) به محض این که انتخابات خاتمه یافت و اعتبارنامه دو ثلث از عده نمایندگان صادر و به آنها داده شد (در محل هائی که طبق ماده ۶ به حوزه ها تقسیم میشود) فرماندار یا بخشدار مکلف است در ظرف مدت يك هفته وسایل تشکیل انجمن را فراهم سازد جلسات انجمن تا خاتمه رسیدگی باعتبارنامه دو ثلث از نمایندگان تحت ریاست موقتی مسن ترین اعضاء و به منشیگری دو نفر از جوانترین اعضاء تشکیل میشود انجمن پس از تعیین هیئت رئیسه موقت منتهی در ظرف پانزده روز به شکایات مربوط به جریان انتخابات رسیدگی و تصمیم لازم اتخاذ خواهد کرد پس از خاتمه رسیدگی به شکایات اقدام به انتخاب هیئت رئیسه دائم خواهد شد بدین ترتیب که يك رئیس و يك نایب رئیس و دو منشی با رأی مخفی و به اکثریت تام و هر گاه اکثریت تام حاصل نشد دفعه دوم به اکثریت نسبی برای مدت یکسال انتخاب میشوند.

هر گاه در مورد انتخاب رئیس یا سایرین تساوی آراء حاصل شود با قرعه از بین انتخاب شوندگان تعیین خواهد شد. انجمن پس از رسمیت یافتن بلافاصله و قبل از شروع بهر کاری مکلف است رسیدگی بقیه اعتبارنامه نمایندگان را خاتمه دهد.

تبصره - تجدید انتخاب همان اشخاص بعد از انقضاء مدت یکسال بلامانع است.

ماده ۳۴) نظم جلسات با رئیس و در غیاب او با نایب رئیس است و کسانی که مخل نظم باشند به امر رئیس اخراج میشوند و در صورت وقوع جرم مرتکب با صورتمجلس به مراجع قانونی تسلیم می گردد.

ماده ۳۵) بعد از تعیین هیئت رئیسه در جلسه رسمی و علنی رئیس و اعضاء انجمن قسم یاد خواهند کرد که وظایف خود را مطابق قانون با کمال راستی و درستی انجام دهند. همچنین در هر موقع که عضو جدیدی وارد انجمن شود آن عضو در اولین جلسه انجمن قسم یاد خواهد نمود.

متن قسمنامه: امضاءکنندگان زیر خداوند را به شهادت میطلبیم و به قرآن مجید قسم یاد میکنیم که در انجام وظایف قانونی خود ساعی بوده مادام که در انجمن شهر عضویت داریم با نهایت جد و جهد و رعایت صرفه و صلاح در پیشرفت امور شهر و شهرداری اهتمام نمائیم.

ب - رسمیت جلسات انجمن شهر و طرز تشکیل آن

ماده ۳۶) برای رسمیت جلسات لااقل حضور دو ثلث از کلیه اعضاء لازم است و تصمیماتشان به اکثریت بیش از نصف حاضرین معتبر است و در صورت تساوی آراء رأی طرفی که رئیس با آن موافقت دارد مناط اعتبار است هر گاه برای مذاکره و اخذ رأی در مطلبی عده لازم در جلسه حاضر نشدند در جلسه بعد برای طرح همان مطلب حضور نصف بعلاوه يك کلیه اعضاء کافی خواهد بود ولی در مهم از قبیل تصویب بودجه و تغییر نقشه شهر و احداث خیابان و لوله کشی آب و ساختن زیرآبها و وضع عوارض و امور متشابه به آن لااقل حضور دو ثلث لازم است عده دو ثلث و نصف بعلاوه يك از عدهای است که بموجب ماده ۷ این قانون بایستی انتخاب شده باشند.

تبصره - هر گاه يك یا چند تن از اعضاء پس از حضور در انجمن و رسمیت یافتن آن برای جلوگیری از انجام تکالیف و وظائف مقرر که بر طبق این قانون برای انجمن ها تعیین گردیده جلسه را به قصد از اکثریت انداختن ترك کنند در حکم غایب در آن جلسه محسوب خواهند شد.

ماده ۳۷) عضویت انجمن افتخاری و بدون حقوق است و چنانچه عضوی بدون عذر موجه دو جلسه متوالی یا سه جلسه متتابع در سه ماه غیبت نموده مستعفی محسوب میشود و از اولین شخصی در فهرست منتخبین دارای لااقل نصف آراء آخرین نفر منتخب حوزه و واجد شرایط هم باشند دعوت بعمل می آید و در صورت تساوی آراء عضو منظور به قید قرعه تعیین خواهد شد و در مورد فوت یا استعفا تعیین جانشین به طریق فوق بعمل می آید و در صورتی که بعد از عضو متوفی یا مستعفی شخص دیگری واجد شرایط نباشد از همان حوزه تجدید انتخاب صورت میگیرد.

تبصره - چنان که یکی از نمایندگان از عضویت انجمن شهر استعفاء بدهد استعفاءنامه در دومین جلسه انجمن قرائت شده و قطعی تلقی میگردد.

ماده ۳۸) انجمن شهر ماهی دو بار در محل مخصوصی در عمارت شهرداری تشکیل میشود مگر اینکه تشکیل جلسه بیش از ماهی دو دفعه ضرورت داشته باشد تشکیل جلسه فوق العاده موکول بنظر رئیس انجمن یا تقاضای کتبی سه نفر از اعضاء انجمن یا تقاضای کتبی شهردار یا فرماندار یا بخشدار خواهد بود - جلسات انجمن در غیر محل و موعد مقرر رسمیت نداشته و تصمیماتش معتبر نخواهد بود.

ماده ۳۹) جلسات انجمن علنی و حضور مستمع مجاز خواهد بود ولی به تقاضای شهردار یا فرماندار یا بخشدار و موافقت ثلث اعضاء حاضر ممکن است جلسه سری تشکیل شود - رأی در جلسات انجمن علنی است و با بلند کردن دست یا با ورقه اخذ میشود ولی به تقاضای ثلث اعضاء حاضر ممکن است رأی مخفی گرفته شود مگر در امور مالی لیکن در انتخابات حتماً باید رأی مخفی گرفته شود.

ماده ۴۰) صورت مذاکرات و تصمیمات هر جلسه انجمن بوسیله منشی انجمن قرائت و پس از تصویب در دفتر مخصوصی که صفحات آن دارای شماره ترتیب باشد ثبت میشود و بامضاء کلیه اعضاء میرسد و هر يك از اعضاء حاضر در انجمن که دفتر مزبور را امضاء نکرده باشد در آن جلسه غایب محسوب و طبق ماده ۳۷ با او رفتار خواهد شد - صورت حاضرین و غایبین هر جلسه در دفتر قید میشود.

ماده ۴۱) انجمن غیر قابل انحلال است مگر اینکه استاندار یا فرماندار کل بقاء انجمن را مصلح عمومی تشخیص دهد در اینصورت مطلب در شورای شهرستان یا بخش مطرح میشود هر گاه نظر شورا مبني بر انحلال باشد و استاندار هم تأیید کند مراتب با ذکر دلایل به وزارت کشور پیشنهاد میگردد و پس از تصویب وزارت کشور طرح تصویب نامه مبني بر انحلال به هیئت وزیران تسلیم میشود و نظر هیئت وزیران در این موضوع قاطع خواهد بود.

ماده ۴۲) مادام که انجمن تشکیل نشده و یا عده اعضاء انجمن به حد نصاب قانونی نرسیده باشد وزارت کشور جانشین انجمن شهر خواهد بود.

ماده ۴۳) در نقاطی که انجمن قانونی وجود ندارد و یا تشکیل آن به عللی متوقف مانده وزارت کشور مکلف است بدون تأخیر وسائل شروع انتخابات را فراهم و تاریخ شروع آن را اعلام کند.

ماده ۴۴) فرمانداران و بخشداران موظفند دو ماه قبل از انقضاء دوره چهار ساله انجمن شهر وسایل انتخابات دوره بعد را از هر جهت فراهم نمایند به نحوی که قبل از پایان دوره انجمن انتخابات دوره بعد در محل خاتمه پذیرد.

فصل چهارم - در وظایف انجمن

ماده ۴۵) وظایف انجمن به قرار ذیل است:

۱ - نظارت در حسن اداره و حفظ سرمایه و دارائی نقدی و جنسی و اموال منقول و غیر منقول متعلق به شهر و همچنین نظارت در حساب درآمدها و هزینه آنها.

(اگر انجمن تفتیش دقیقی را در مخارج یا اقدام مهم شهرداری لازم بداند کارشناس یا محاسبین متخصصی را موقتاً برای رسیدگی به آن کار استخدام می کند و حق الزحمه متناسبی به آنها پرداخت خواهد کرد.)

۲ - تصویب بودجه سالیانه و اصلاح بودجه و متمم بودجه و تفریغ بودجه شهرداری و بنگاههای وابسته به شهرداری و تصویب برنامه ساختمانی که از طرف شهرداری پیشنهاد میشود.

۳ - تصویب معاملات و نظارت در آنها اعم از خرید و فروش و مقاطعه و اجاره و استیجار به نام شهر با در نظر گرفتن صرفه و صلاح و با رعایت اصول مناقصه و مزایده بر طبق قانون محاسبات عمومی.

۴ - مراقبت در اقامه کلیه دعاوی مربوطه به شهرداری و نظارت در حسن جریان امور.

۵ - رفع اختلافات صنفی در صورت مراجعه از طرف شهرداری یا اصناف جزء در مواردی که موضوع جنبه حقوقی نداشته باشد.

۶ - مراقبت در اجراء وظايف شهرداري در امور بهداشت حوزه شهر و نظارت در امور بیمارستانها و پرورشگاهها و ساير مؤسساتي که از طرف شهرداري اداره ميشود.

۷ - اظهار نظر در مورد تشريك مساعي شهرداري با ادارات و بنگاههاي مربوط براي دابر کردن نمايشگاههاي کشاورزي و هنري و بازرگاني و غيره.

۸ - تصويب لوايح برقراري يا الغاء عوارض شهر و همچنين تغيير نوع و ميزان آن.

تبصره - وضع عوارض هر شهر نبايد تأثير سويي در اقتصاد عمومي کشور و رواج صادرات يا نشو و نماي صنايع داخلي داشته باشد تشخيص اينگونه عوارض با وزارت کشور است.

۹ - تصويب آئيننامههاي پيشنهادي شهرداري پس از رسيدگي به آنها. .

۱۰ - مراقبت براي ايجاد رختشوي خانههاي عمومي و آبريزها و گورستان و مردهشوي خانه و تهيه وسائل حمل اموات مطابق اصول بهداشت.

۱۱ - نظارت در امور تماشاخانه و سينما و امثال آن و همچنين تدوين مقررات مخصوص براي حسن ترتيب و نظافت و بهداشت اين قبيل مؤسسات بر طبق پيشنهاد شهرداري و اتخاذ تدابير احتياطي براي جلوگیری از مخاطرات حريق و امثال آن.

۱۲ - وضع مقررات و نظارت در حفر مجرا براي فاضل اب شهر يا لوله آب يا برق و تصويب قراردادهاي مربوط به آنها.

۱۳ - بررسي و موافقت با تهيه وسائل اتوبوسراني و برق و ساير نيازمنديهاي عمومي از طريق تأسيس شرکتها و مؤسسات با رعايت قوانين کشور.

۱۴ - بررسي و موافقت با پيشنهادات شهرداري در مورد فراواني و ارزاني خواربار و اقدام در تأمين و توزيع مواد غذايي در مواقع لازم مخصوصاً بهنگام قحطي و پيش بيني و جلوگیری از کميابي خواربار و تهيه ميدانهاي عمومي براي خريد و فروش خواربار و همچنين نظارت در صحت اوزان و مقادير و مقياس ها و ملزم ساختن اصناف بالصاق برگه قيمت بر روي اجناس.

۱۵ - تصويب نرخ کرایه وسايط نقلیه در شهر

۱۶ - تصويب مقررات براي تنظيم آبهاي شهر و اجاره و استيجار آبهاي که براي مصرف شهر ضروريست و جلوگیری از تجاوز به قنات شهري.

۱۷ - موافقت با ايجاد و توسعه معابر و خيابانها و ميدانها و باغهاي عمومي بر طبق مقررات قانون توسعه معابر.

۱۸ - تصويب مقررات لازم براي اراضي غير محصور شهر از نظر بهداشت و آسايش عمومي و عمران و زيبايي شهر.

۱۹ - تصويب وامهاي پيشنهادي شهرداري پس از بررسي دقيق نسبت به مبلغ و مدت و ميزان بهره و ترتيب استهلاك و مصرف وام.

ماده ۴۶) انجمن شهر يا هر يك از اعضا آن حق ندارند در نصب و عزل اعضا شهرداري مداخله کنند يا به کارمندان شهرداري مستقيماً دستور بدهند هر گاه رسيدگي به امري ضرورت حاصل کند انجمن شهر يا اعضا آن بوسيله شهردار اقدام خواهند کرد.

ماده ۴۷) شهردار مکلف است مصوبات انجمن را در موضوعات مهمه و آنچه جنبه عمومي دارد بلافاصله در تهران به وزارت کشور و در مراکز استان به استاندار و در مراکز شهرستان به فرماندار و در بخشها به بخشدار اطلاع دهد و همچنين آنچه از مصوبات انجمن را که جنبه عمومي دارد به وسائل ممکنه براي اطلاع عموم آگهي نمايد.

ماده ۴۸) چنانچه استاندار یا فرماندار یا بخشدار نسبت به مصوبات انجمن که جنبه سیاسی یا اقتصاد عمومی دارد اعتراض داشته باشد میتواند در ظرف يك هفته از تاريخ اطلاع نظر خود را به انجمن اظهار و تقاضاي تجديد نظر نماید و در صورتیکه انجمن در رأي خود باقي بماند معترض میتواند به انجمن ايالتي یا ولايتي و در صورت نبودن انجمنهاي مزبور به وزارت کشور مراجعه کند و رفع اختلاف را بخواهد انجمن ايالتي یا ولايتي یا وزارت کشور منتها در ظرف پانزده روز نظر خود را اعلام مینماید و این نظر قطعي و لازم الاجرا است اجرائي مصوبات انجمن که مورد اعتراض واقع شده تصدور رأي نهايي متوقف ميماند.

ماده ۴۹) در صورتیکه تصميم انجمن با قوانين موضوعه تناقض پیدا کند و یا خارج از حدود وظايف انجمن باشد و یا آنکه بعضي از اعضا انجمن شخصاً یا به نمایندگی در آن تصميم ذینفع بوده و در رأي شرکت کرده باشند و یا آنکه انجمن در غير موعد و یا در غير محل رسمي تشکیل شده باشد در تهران وزارت کشور در خارج از مرکز فرماندار یا بخشدار مراتب را با ذکر علل به انجمن تذکر خواهد داد که در تصميم متخذة تجديد نظر شود چنانچه در نتیجه رسیدگی رفع اعتراض نشد بر طبق ماده ۴۸ این عمل خواهد شد.

تبصره - اجرائي مقررات شهرداری که به تصویب انجمن رسیده در صورتیکه بر طبق ماده ۴۸ مورد اعتراض واقع نشده باشد پس از انقضاء يك هفته از تاريخ نشر آگهي یا اعلام به وسائل ممکنه دیگر قابل اجرا است.

فصل پنجم - در انتخاب شهردار و معاون شهرداری

الف - شهردار

ماده ۵۰ - انجمن شهر مکلف است پس از رسمیت یافتن بلافاصله و قبل از شروع هر کار يك نفر را از بین اعضا خود یا از خارج از انجمن با رأي مخفي و اکثریت تام و در صورتیکه دفعه اول اکثریت تام حاصل نشود دفعه دوم با اکثریت نسبي براي ریاست شهرداری به مدت دو سال انتخاب و بوسیله فرماندار به وزارت کشور معرفی کند شهردار پس از معرفی به وزارت کشور بلافاصله شروع به کار خواهد نمود.

تبصره ۱ - چنانچه از اعضا انجمن کسی بعنوان شهردار انتخاب شود و قبول نمود از عضویت انجمن شهر مستعفي شناخته میشود و جانشین او طبق مقررات این قانون تعیین و یا انتخاب میگردد.

تبصره ۲ - شخصی که خارج از انجمن به سمت شهردار انتخاب میشود باید واجد شرایط مقرر در ماده ۹ این قانون باشد و در صورتیکه سابقه سه سال سکونت در محل نداشته باشد تشخیص انجمن کافی است.

ماده ۵۱) هر گاه یکی از کارمندان ادارات دولتي از طرف انجمن براي تصدی شهرداری انتخاب شود و خود او راضي باشد اداره متبوع کارمند مکلف [مکلف] است با انتقال او موافقت کند.

ماده ۵۲) حکم انتصاب شهردار پس از معرفی فرماندار از طرف وزارت کشور صادر میشود. براي شهردار تهران و شهرداریهاي مراکز استان و شهرهاي که بیش از یکصد و پنجاه هزار نفر جمعیت دارد به پیشنهاد وزارت کشور فرمان همایوني صادر خواهد شد.

تبصره - در مواقع رسمي و تشریفات شهردار و در غیاب او معاون شهرداری نماینده شهر خواهد بود.

ماده ۵۳ - چنانچه يك یا چند نفر از اعضا انجمن شهر به عملیات شهردار اعتراض و یا ایرادي داشته باشند باید مطلب را کتباً بصورت استيضاح به اطلاع رئیس انجمن برسانند رئیس آن را در جلسه فوق العاده انجمن قرائت و به شهردار ابلاغ خواهد کرد و شهردار موظف است در جلسه عادي یا فوق العاده انجمن براي جواب استيضاح حضور بهم رساند فاصله طرح استيضاح با تشکیل جلسه عادي یا فوق العاده که از طرف رئیس انجمن تعیین خواهد شد نباید از ده روز تجاوز نماید انجمن پس از طرح استيضاح و جواب شهردار رأي موافق یا مخالف خواهد داد. در صورتیکه انجمن با اکثریت تام عده حاضر در جلسه رأي مخالف بدهد شهردار از همان تاريخ بلافاصله از شغل خود برکنار و از طرف انجمن فوراً بر طبق مقررات این قانون اقدام به انتخاب شهردار خواهد شد در فاصله بین صدور رأي عدم اعتماد و عزل شهردار تا انتخاب شهردار جدید

معاون شهرداری و در صورت نبودن معاون کارمند مقدم تحت نظر انجمن عهده‌دار و مسئول اداره امور شهرداری خواهد بود.

ب - معاون شهرداری

ماده ۵۴) برای شهرداری هایی که بودجه آن اقتضا کند يك معاون از بين کارمندان دولت یا شهرداریها که در امور اداري بصير باشد به پیشنهاد شهردار و تصویب انجمن معین میشود و اگر بودجه شهرداری تکافو نکند عضوي که از لحاظ مشاغل اداري مقدم باشد سمت معاونت شهردار را خواهدداشت.

تبصره - حکم معاونت شهرداریهایی که برای شهردار آن نقاط فرمان همایوني صادر میشود به امضاء وزیر کشور و در نقاطي که شهردار به حکم وزارت کشور منصوب میگردد حکم معاونت از طرف فرماندار محل صادر میشود.

فصل ششم - در وظایف شهرداری

ماده ۵۵) وظایف شهرداری بشرح ذیل است:

- ۱- ایجاد خیابانها و کوچه‌ها و میدانها و باغهاي عمومي و مجاري آب و توسعه معابر در حدود قوانین موضوعه.
- ۲ - تنظیم و نگاهداري و تسطیح معابر و انهار عمومي و مجاري آبها و فاضل آب و تنقیه قنوات مربوط به شهر و تأمین آب و روشنائي به وسایل ممکنه.
- تبصره ۱ - سد معبر عمومي برای کسب یا سکني یا هر عنوان دیگر ممنوع است و شهرداریها موظفند از آن جلوگیری کنند.
- تبصره ۲ - تنظیم و وضع مقررات مربوط به تولید و توزیع و فروش نیروي کلیه برقها و تعیین نرخ آن در شهرها با شهرداری است.
- ۳ - مراقبت و اهتمام کامل در نصب برگه قیمت بر روی اجناس و اجرای تصمیمات انجمن نسبت به ارزاني و فراواني خواربار و مواد مورد احتیاج عمومي و جلوگیری از فروش اجناس فاسد و معدوم نمودن آنها.
- ۴ - مراقبت در امور بهداشت ساکنین شهر و تشريك مساعي با مؤسسات وزارت بهداری در آبله‌کوبي و تلقیح واکسن و غیره برای جلوگیری از امراض ساریه.
- ۵ - جلوگیری از گدائي و وا داشتن گدایان به کار و توسعه آموزش عمومي و غیره.

6- اجرای تبصره ۱ ماده ۸ قانون تعلیمات اجباري و تأسیس مؤسسات بهداشتي و تعاوني و فرهنگي مانند نوانخانه و پرورشگاه یتیمان و درمانگاه بیمارستان امراض ساریه و شیرخوارگاه و تیمارستان و کتابخانه و کلاسهای اکابر و کودکان و باغ کودکان و امثال آن در حدود اعتبارات مصوبه و همچنین کمک به این قبیل مؤسسات و مساعدت مالی به انجمن تربیت بدني به میزان صدي سه درآمد مستمر وصولي سالیانه شهرداری و کمک به انجمن های خانه و مدرسه. شهرداری در این قبیل موارد با تصویب انجمن شهر مي‌تواند از اراضي و ابنیه متعلق به خود را با حفظ حق مالکیت مجاني و با شرایط معین بمنظور ساختن و استفاده به اختیار مؤسسات مزبور بگذارد.

۷ - حفظ و اداره کردن دارائي منقول و غیر منقول شهر و اقامه دعوي بر اشخاص و دفاع از دعاوي اشخاص علیه شهرداری.

۸ - برآورد و تنظیم بودجه و متمم بودجه و اصلاح بودجه و تفریغ بودجه شهرداری و تنظیم پیشنهاد برنامه ساختماني و اجرای آن پس از تصویب انجمن شهر يك نسخه از بودجه مصوب و برنامه ساختماني به وسیله فرماندار یا بخشدار به وزارت کشور ارسال میشود.

۹ - انجام معاملات شهرداری اعم از خرید و فروش اموال منقول و غیر منقول و مقاطعه و اجاره و استیجار پس از تصویب انجمن شهر با رعایت صلاح و صرفه و اصول مزایده و مناقصه طبق قانون محاسبات عمومی.

۱۰ - اهدا و قبول اعانات و هدایا به نام شهر با تصویب انجمن. اعانات پرداختی به شهرداری یا مؤسسات خیریه از طرف وزارت دارائی جزء هزینه قابل قبول اعانه‌دهندگان پذیرفته می‌شود و اعانه‌دهنده نسبت به مبلغ اعانه‌ای که داده است از مالیات بر درآمد معاف می‌باشد.

۱۱ - نظارت و مراقبت در صحت اوزان و مقیاسها.

۱۲ - تهیه آمار مربوط بامور شهر و موالید و متوفیات.

۱۳ - ایجاد غسالخانه و گورستان و تهیه وسائل حمل اموات و مراقبت در انتظام امور آنها.

۱۴ - اتخاذ تدابیر مؤثر و اقدام لازم برای حفظ شهر از خطر سیل و حریق و همچنین رفع خطر از بناها و دیوارهای شکسته و خطرناک و پوشاندن چاهها و چاله‌های واقع در معابر عمومی و جلوگیری از گذاشتن هر نوع اشیاء در بالکنها و جلو اطاقهای ساختمانهای مجاور معابر عمومی که افتادن آنها موجب خطر برای عابرین است و جلوگیری از نصب ناودانهای که باعث زحمت یا خسارت مردم باشد.

۱۵ - جلوگیری از شیوع امراض ساریه انسانی و حیوانی و اعلام اینگونه بیماریها به وزارت بهداشتی و دامپزشکی و شهرداریهای مجاور هنگام بروز آنها و دور نگاهداشتن بیماران مبتلا بامراض ساریه و معالجه و دفع حیواناتی که مبتلا به امراض ساریه بوده و یا در شهر بلاصاحب و مضر هستند.

۱۶ - تهیه مقررات صنفی و پیشنهاد آن به انجمن شهر و مراقبت در امور صحتی اصناف و پیشه‌وران.

۱۷ - پیشنهاد اصلاح نقشه شهر در صورت لزوم و تعیین قیمت عادلانه اراضی و ابنیه متعلق به اشخاص که مورد احتیاج شهر باشد بر طبق قانون توسعه معابر و تأمین محل پرداخت آن و ایجاد و توسعه معابر و خیابانها و میدانها و باغهای عمومی و تهیه اراضی مورد احتیاج برای لوله‌کشی و فاضل آب اعم از داخل یا خارج شهر و همچنین تهیه اراضی لازم برای ساختمان مخزن و نصب دستگاه تصفیه و آبگیری و متعلقات آنها بر طبق قانون توسعه معابر.

۱۸ - تهیه و تعیین میدانهای عمومی برای خرید و فروش ارزاق و توقف وسائط نقلیه و غیره.

۱۹ - تهیه و تدوین آئین‌نامه برای فراوانی و مرغوبیت و حسن اداره فروش گوشت و نان شهر و اجرای آن پس از تصویب انجمن شهر.

۲۰ - جلوگیری از افتتاح و دایر نگاهداشتن دکانها و مراکزی که مواد محترقه میسازند در داخل شهر و همچنین ممانعت از دایر نگاهداشتن کوره‌پزخانه و دباغی و نظایر آن در داخل شهر یا نقاطی که انجمن شهر مخالف بهداشت و رفاه اهالی تشخیص دهد و همچنین جلوگیری از افتتاح و دایر نگاهداشتن کارخانه‌هایی که مزاحم اهالی شهر باشد در داخل شهر یا مجاور آن.

۲۱ - احداث بناها و ساختمانهای مورد نیاز محل از قبیل رختشویخانه و مستراح و حمام عمومی و کشتارگاه و میدانها و باغ کودکان و ورزشگاه مطابق اصول صحتی و فنی و اتخاذ تدابیر لازم برای ساختمان خانه‌های ارزان قیمت برای اشخاص بی‌بضاعت ساکن شهر.

۲۲ - تشریک مساعی با فرهنگ در حفظ ابنیه و آثار باستانی شهر و ساختمانهای عمومی و مساجد و غیره.

۲۳ - اهتمام در مراعات شرایط بهداشت در کارخانه‌ها و مراقبت در پاکیزگی گرمابه‌ها و نگاهداری اطفال بی‌بضاعت و سرراهی.

۲۴ - صدور پروانه برای کلیه ساختمانهایی که در شهر [ساخته] می‌شود.

بند ۲۵ - ساختن خیابانها و اسفالت کردن سواروهای معابر و مطلق کوچه‌های عمومی و انهار و جدولهای طرفین از سنگ و اسفالت و امثال آن به عهده شهرداری هر محل میباشد ولی ساختن پیاده‌روها از سنگ یا اسفالت یا بلوکهای سیمانی در خیابان یا معابری که پیاده‌رو داشته باشد طبق نظر و دستور شهرداری به عهده مالکین منازل و مستغلات و اراضی است.

تبصره - در هر خیابان که شهرداری دست به کار کف‌سازی سواره رو میشود ساختمان پیاده‌روهای آن خیابان از سنگ یا اسفالت یا بلوکهای سیمانی یا نظایر آن طبق تشخیص و دستور شهرداری برای مالکین مجاور و نمایندگان قانونی آنها اجباری است و در صورت امتناع مالکین مجاور پیاده‌روها از اقدام به ساختمان پیاده‌رو سهمی خود شهرداری میتواند مستقیماً اقدام نموده هزینه آنرا به اضافه ده درصد از مالکین ممتنع مطالبه و دریافت نماید.

۲۶ - پیشنهاد برقراری یا الغاء عوارض شهر و همچنین تغییر نوع و میزان عوارض اعم از کالاهای وارداتی و صادراتی کشور و محصولات داخلی و غیره و ارسال يك نسخه از تصویب نامه برای اطلاع وزارت کشور.

تبصره ۱ - به منظور تشویق صادرات کشور نسبت به کالاهای صادراتی بیشتر از يك درصد قیمت کالا نباید وضع عوارض شود.

تبصره ۲ - کالاهای عبوری از شهرها که برای مقصد معینی حمل میشود از پرداخت هر گونه عوارض به شهرداریهای عرض راه معاف میباشد.

تبصره ۳ - ماده اول قانون مصوبه بهمن ماه ۳۳ راجع به تشویق صادرات و تولید از تاریخ تصویب این قانون طبق تبصره ۱ این بند تصحیح میشود.

تبصره ۴ - آئین‌نامه‌های گریز از پرداخت عوارض شهرداری و استتکاف از آن با موافقت وزارتین کشور و دادگستری تنظیم و پس از تصویب هیئت‌وزیران به موقع اجرا گذاشته میشود.

ماده ۵۶) شهرداری خارج از حدود مصوب شهر حق تعهد تهیه و توزیع آب و برق و سایر تأسیسات شهرداری را ندارد.

ماده ۵۷) اجرای مقررات شهرداری که جنبه عمومی دارد و به تصویب انجمن رسیده پس از اعلام برای کلیه ساکنین شهر لازم‌الرعايه است و اگر تصمیمی در حدود قوانین و وظایف مربوط به انجمن شهر راجع به شخص یا اشخاص یا مؤسسات معینی اتخاذ شده باشد پس از ابلاغ در صورتی که آنها به تصمیم متخذه تسلیم نباشند میتوانند ابتدا به انجمن شهر و در ثانی به انجمن ولایتی و در صورت نبودن انجمن ولایتی به وزارت کشور شکایت نمایند و نظر انجمن ولایتی یا وزارت کشور ابلاغ میشود و چنانچه قبل از انجام تشریفات فوق اقدامی از طرف شهرداری شده باشد و پس از رسیدگی محقق شود که ضرورت نداشته و متضمن خسارتی باشد شهرداری باید خسارت ناشیه از آن اقدام را جبران کند. چنانچه تصمیم وزارت کشور به ضرر معترض یا معترضین اتخاذ شود متضرر میتواند به دادگاههای عمومی مراجعه نماید.

فصل هفتم - مقررات استخدامی و مالی

الف - مقررات استخدامی

ماده ۵۸) کارکنان شهرداری باید در درجه اول از بین مأمورین رسمی و قراردادی و دون پایه و جزء دولت که مشغول خدمت در شهرداری هستند انتخاب شوند و چنانچه کارکنان موجود در شهرداری تکافوی احتیاجات دستگاه شهرداری را ننمایند باید عده مورد نیاز از بین سایر مستخدمین رسمی و قراردادی و دون پایه و جزء دولت انتخاب شوند.

مأمورین تنظیف و آتش‌نشانی و رانندگان و امثال آن در درجه اول از عده موجود در شهرداری انتخاب خواهند شد و در صورت احتیاج شهرداری میتواند پس از تصویب انجمن اقدام به استخدام جدید نماید.

تبصره - شهرداریها رونوشت هر گونه ابلاغ استخدامی کارمندان رسمی و دون پایه و جزء را بوسیله وزارت کشور به اداره بازنشستگی ارسال می‌دارند تا از حقوق کارمندان مزبور که مشمول مقررات قانون استخدام می‌باشند کسور بازنشستگی دریافت و بوسیله دارایی محل به صندوق بازنشستگی فرستاده شود و مدت خدمت اینگونه کارمندان در شهرداریها جزو ایام

خدمت رسمي محسوب خواهد شد شهرداري تهران ميتواند ابلاغات مزبور را مستقيماً به اداره بازنشستگي كشوري ارسال دارد.

ماده ۵۹) در صورتيكه شهردار از بين مستخدمين رسمي انتخاب شده باشد و كسور بازنشستگي خود را به صندوق تقاعد بپردازد مدت خدمت در شهرداري جزء سابقه خدمت او محسوب خواهد شد همچنين ساير مستخدمين شهرداري كه در شهرداري مشغول خدمت هستند در صورتي كه كسور تقاعد خود را مطابق مقررات قوانين بازنشستگي بپردازند مشمول قوانين استخدادي كشوري و همچنين آئيننامه محاكمات اداري مستخدمين دولتي و خدمتگزاران جزء خواهند بود.

تبصره - كاركنان شهرداري كه مشمول مقررات استخدام كشوري نيستند از قبيل مأمورين رفت و روب و آتش نشاني و امثال آنها از مزايای قانون بيمه هاي اجتماعي بهره مند خواهند شد.

ماده ۶۰) نسبت به شهردارها و اعضاء شهرداري كه سابقه خدمت رسمي ندارند در صورتي كه از خدمت شهرداري معاف شوند وزارت كشور و شهرداري همچگونه تعهدي نخواهند داشت.

ماده ۶۱) به پزشكان و دندانپزشكان و پزشكياران و داروسازان و ماماها و متخصصين فني آتش نشاني كه در شهرداري ها خدمت مي نمايند ميتوان حقيقي تا معادل حقوق و مزايائيكه از بودجه دولت به كارمندان نظير آنان در همان محل داده ميشود با پيشنهاد شهرداري و موافقت انجمن شهر پرداخت نمود.

ماده ۶۲) بمنظور راهنمايي و ايجاد هم آهنگي در امور شهرداريها در سازمان وزارت كشور اداره اي به نام اداره كل امور شهرداريها پيش بيني و تأسيس ميشود اداره كل امور شهرداري ها موظف است سازمان فني خود را تكميل و همواره مهندسين تحصيل كرده كه داراي مدارك علمي در رشته هاي مختلف فني و تخصصي باشند در اختيار داشته باشد تا بمنظور بازرسي شهرداريها و تهيه برنامه اصلاحات شهري و ساختماني شهرها مورد استفاده قرار گيرند .

چنانچه از طرف شهرداري يا انجمن شهر تقاضاي اعزام مأمور فني شود با هزينه شهرداري به محل اعزام ميگردند.

ماده ۶۳) اداره كل امور شهرداريها مجاز است براي ايفاي وظائف مندرج در ماده ۶۲ در صورتي كه انتقال مهندسين ذيصلاحيات از ساير وزارتخانه ها و بنگاه هاي دولتي ميسر نباشد تعداد كافي مهندس تحصيل كرده كه داراي مدارك علمي باشند براي اداره مركزي و شهرداري ها از محل ۲٪ وصولي (مذكور در ماده ۸۲) و يا اعتبار منظور در بودجه شهرداري محل بعنوان كارمند قراردادي استخدام كند.

ماده ۶۴) اداره كل امور شهرداريها در مركز و شهرداريها با تصويب انجمن شهر ميتوانند به مأمورين فني پايه دار و قراردادي كه ارزش تحصيلات آنها ليسانس يا بالاتر باشد و همچنين به كمك مهندسيني كه حداقل ده سال سابقه كار فني در رشته مربوطه داشته باشند به شرط اشتغال به كار فني در اداره كل امور شهرداريها و يا شهرداري هاي كشور فوق العاده ويژه حداكثر تا ميزان حقوق آنها پرداخت نمايند به مهندسين و كمك مهندسين مزبور مزايای ديگري از قبيل فوق العاده و اضافه كار و امثال آن داده نخواهد شد.

تبصره - فوق العاده بدني آب و هوا و اشتغال خارج از مركز و غيره مطابق آئيننامه مزايای فقط به حقوق تعلق خواهد گرفت.

ب - مقررات مالي

ماده ۶۵) هر شهرداري داراي بودجه ايست كه پس از تصويب انجمن شهر قابل اجرا ميباشد.

ماده ۶۶) سال مالي شهرداري يك سال شمسي است كه از اول فروردين ماه شروع و در آخر اسفند ماه خاتمه مييابد.

ماده ۶۷) شهرداري مكلف است منتهي تا روز آخر دي ماه بودجه ساليانه خود را به انجمن پيشنهاد نمايد و انجمن نيز بايد قبل از اسفند ماه هر سال آن را رسيدگي و تصويب كند و همچنين شهرداري موظف است تفريغ بودجه هر سال را تا آخر ارديبهشت ماه سال بعد به انجمن تسليم و انجمن نيز بايد تا آخر خرداد ماه آنرا رسيدگي و تصويب نمايد.

تبصره - شهرداری مکلف است نسخه‌ای از بودجه و تفریغ بودجه را حداکثر تا ۱۵ روز بعد از تصویب بوسیله فرماندار به وزارت کشور ارسال دارد.

ماده ۶۸ (بودجه هر شهرداری به نسبت ذیل به مصارف معینه خواهد رسید:

۱ - ۴۰٪ برای هزینه عمران و اصلاحات شهری و امور خیریه. ۲ - ۱۰٪ برای امور بهداری موضوع ماده ۸۰ این قانون.

۳ - ۵٪ برای امور فرهنگی موضوع ماده ۸۰ این قانون.

۴ - ۳٪ برای کمک به امور تربیت بدنی موضوع بند ۶ ماده ۵۵ این قانون.

۵ - ۲۰٪ برای هزینه پرسنلی.

۶ - ۰۵٪ هزینه سرشماری موضوع ماده ۸۱ این قانون.

۷ - ۱۹,۵٪ برای هزینه اداری و نظیف و امثال آن.

۸ - ۲٪ ارسالی به مرکز برای استخدام و تکمیل وسائل فنی و سایر وظایف مربوطه اداره کل امور شهرداریها موضوع ماده شصت و سه این قانون.

تبصره - هر گونه استخدام بعنوان مهندس و ناظر فنی و سرکارگر و حسابدار و مأمور اداری و غیره از محل چهل درصد اختصاص به امور عمرانی ممنوع است.

حقوق و هزینه پرسنلی هر سال باید بر طبق بودجه عمل شده سال قبل تنظیم شود و اضافات آن از ۵٪ پرداختی سال قبل تجاوز نکند.

ماده ۶۹ (شهرداریها مکلفند حقوق منتظرین خدمت و کسانی را که در حین انجام وظیفه در آن شهرداری معلق و بعد تبرئه می‌شوند ضمن اعتبار پرسنلی (موضوع بند ۵ از ماده ۶۸) تأمین و پرداخت نمایند.

ماده ۷۰ (حقوق شهرداران به ترتیب ذیل تعیین میشود:

۱ - شهردار تهران بیست هزار ریال ماهیانه.

حقوق شهرداران درجه اول حداکثر ماهیانه ۱۵ هزار ریال و درجه دوم ده هزار ریال بیشتر نبوده سایر درجات کمتر از ۳ هزار ریال نخواهد بود.

درجات شهرداریها به نسبت درآمد آنها خواهد بود و به ترتیب ذیل تعیین می‌شوند:

شهرداریهایی که بیش از بیست میلیون ریال عایدی دارند درجه ۱ شهرداریهایی که بیش از ده میلیون ریال عایدی دارند درجه ۲ و شهرداریهایی که کمتر از ده میلیون ریال عایدی دارند درجه ۳ محسوب شده و در این صورت حقوق این شهرداریها به تناسب عایدی و موافقت انجمن شهر تعیین می‌شود.

تبصره ۱ - در هر صورت حقوق شهردار ماهیانه از بیست هزار ریال بیشتر و از ۳ هزار ریال کمتر نخواهد بود.

تبصره ۲ - چنانچه کارمند رسمی پایه‌دار بسمت شهردار منصوب شود و حقوق رتبه و مزایای قانونی او از مبلغ مندرج در این ماده کمتر باشد میتواند بجای حقوق و مزایای قانونی او را پرداخت نماید.

ماده ۷۱ (شهرداری مکلف است هر شش ماه یکبار منتهی تا پانزدهم ماه بعد صورت جامعی از درآمد و هزینه شهرداری را که به تصویب انجمن شهر رسیده برای اطلاع عموم منتشر و سه نسخه از آن را بوزارت کشور ارسال نماید و هم چنین

شهردار مکلف است هر ۶ ماه يك دفعه آمار کلیه عملیات انجام شده از قبیل خیابان‌سازی و ساختمان‌های و سایر امور اجتماعی و بهداشتی و امثال آنرا برای اطلاع عموم منتشر نموده و نسخه‌ای از آنرا به وزارت کشور بفرستد.

ماده (۷۲) در صورتی که برای رسیدگی به حساب شهرداریها لازم شود انجمن شهر یا شهرداری یا فرمانداری یا بخشداري میتواند از وزارت کشور به هزینه شهرداری درخواست اعزام بازرس یا حسابدار متخصص بنماید.

ماده (۷۳) کلیه عوارض و درآمد هر شهرداری منحصرأ به مصرف همان شهر خواهد رسید و در نقاطی که به موجب تبصره ۲ ماده ۱ این قانون جمعاً يك شهرداری تشکیل میشود تقسیم هزینه به نسبت درآمد هر يك از محلها میباشد.

ماده (۷۴) شهرداری باید با تصویب انجمن شهر آئین‌نامه اجرائی وصول عوارض شهرداری و آبها و بهای برق و امثال آنرا که از اهالی دریافت می‌نماید تدوین و تنظیم نماید.

تبصره - دفاتر اسناد رسمي مکلفند قبل از انجام معاملات قطعی نسبت به عوارض مستغلات و اراضی شهری مفاصاحساب شهرداری را مطالبه و قبل از ارائه مفاصاحساب از تنظیم سند خودداری نمایند.

ماده (۷۵) عوارض و درآمد شهرداری بوسیله مأمورین مخصوصی که از طرف شهرداری به نام مأمور وصول تعیین می‌شود دریافت خواهد شد و مأمورین وصول باید بر طبق مقررات امور مالی تضمین کافی بسپارند.

ماده (۷۶) شهرداری می‌تواند به تحصیلداران با تصویب انجمن شهر با توجه به سوابق خدمت و معلومات آنها مبلغی بعنوان فوق‌العاده ویزه ماهیانه پرداخت نماید مشروط بر اینکه جمع حقوق و فوق‌العاده مزبور از ۳ هزار ریال در ماه تجاوز ننماید.

تبصره - به مأمورین مزبور به هیچ وجه فوق‌العاده اضافه کار و مزایای دیگری پرداخت نخواهد شد.

ماده (۷۷) رفع اختلاف بین مؤدی و شهرداری به کمیسیون مرکب از نماینده شهرداری و نماینده دادگستری و نماینده انجمن شهر ارجاع می‌شود و رأی کمیسیون مزبور قطعی است بدهیهای که طبق رأی این کمیسیون تشخیص شود طبق مقررات اسناد رسمي قابل وصول میباشد.

در نقاطی که نماینده دادگستری نباشد فرماندار یا بخشدار قائم‌مقام او می‌باشد.

ماده (۷۸) عوارضی که توأم با مالیاتهای دولتی اخذ می‌شود بوسیله دارایی وصول و همچنین عوارض کالاهایی که باید شرکت‌ها و مؤسسات بپردازند به ترتیبی که شهرداری مقرر میدارد بوسیله همان مؤسسات دریافت میگردد و کلیه وجوهی که جمع‌آوری می‌شود باید در صورت وجود بانک در بانک متمرکز و در صورت نبودن بانک در شهر یا در محل نزدیک به آن شهرداری با نظارت انجمن در صندوق شهرداری متمرکز شود.

تبصره ۱ - اداره دارایی موظف است هر ۱۵ روز یکبار صورت درآمد شهرداری را که به بانک یا صندوق شهرداری تودیع کرده به شهرداری ارسال دارد.

تبصره ۲ - وجوهی که به نام سپرده یا امانت به شهرداری داده می‌شود باید در حساب مخصوصی نگهداری شود و شهرداری به هیچ عنوان حق ندارد در جوه سپرده و یا امانات دخل و تصرفی نماید.

ولی پس از ده سال از تاریخ استحقاق مطالبه در صورت عدم مطالبه ذینفع شهرداری میتواند وجوه مطالبه نشده را به درآمد عمومی خود منظور نماید.

شهرداری باید هر سال اعتبار متناسبی در بودجه خود برای پرداخت این قبیل سپرده‌ها منظور نماید تا در صورت مراجعه ذینفع یا قائم مقام قانونی او و احراز استحقاق از اعتبار مزبور پرداخت شود. هر گاه این اعتبار کافی نباشد شهرداری مکلف است این قبیل وجوه را از درآمد جاری خود بپردازد.

ماده (۷۹) کلیه پرداخت‌های شهرداری در حدود بودجه مصوب با اسناد مثبت و رعایت مقررات در مورد مناقصه و مزایده بعمل خواهد آمد این اسناد به امضای رئیس حسابداری و شهردار که ذیحساب است و یکی از اعضای انجمن که برای نظارت

در مخارج از طرف انجمن تعیین می‌شود رسیده باشد. شهردار موظف است منتها تا پانزدهم هر ماه حساب درآمد و هزینه ماه قبل شهرداری را به انجمن شهر تسلیم کند.

در نقاطی که تاکنون شهرداری تشکیل نشده و بر طبق مقررات این قانون باید تشکیل شود هزینه انتخابات انجمن شهر از صندوق مرکزی اداره کل امور شهرداریها بطور وام پرداخت و پس از تشکیل شهرداری وام مزبور جزء دیون در بودجه شهرداری منظور و مسترد خواهد شد.

تبصره - اعتبارات مصوب برای بنگاههای خیریه زیر نظر هیئت مدیره هر بنگاه به مصرف خواهد رسید و هیئت مدیره طبق مقررات بازرگانی با نظارت انجمن وظایف محوله را انجام خواهد داد.

ماده ۸۰) شهرداریها مکلفند ده درصد از کلیه درآمد مستمر وصولی سالیانه خود را برای کمک به امور بهداری و ۵ درصد از کلیه درآمد مستمر وصولی سالیانه خود را برای کمک به امور فرهنگی شهر (موضوع تبصره ۱ ماده ۸ قانون تعلیمات اجباری) اختصاص داده و برنامه عمل را طبق تشخیص و تصویب انجمن شهر و با استفاده از راهنمایی های فنی ادارات بهداری و فرهنگ محل به موقع اجرا گذارند.

تبصره ۱ - انجمن شهر میتواند تمام عواید مذکور و یا قسمتی از آن را طبق برنامه مخصوص بوسیله ادارات بهداری و فرهنگ محل به مصرف برساند.

تبصره ۲ - انجمن هر شهر نسبت به امور فرهنگی و بهداری محل نظارت خواهد داشت و در حدود مقررات چنانچه نقایصی مشاهده کردند در رفع آنها کوشش خواهد نمود و نظریات خود را درباره جریان این امور به وزارت خانهای بهداری و فرهنگ ارسال خواهد داشت و وزارتخانههای مذکور مکلفند که آن پیشنهادها را مورد توجه قرار داده و نسبت به آن اقدام نمایند.

ماده ۸۱) شهرداریها مکلفند نیم درصد از عواید جاری و مستمر سالیانه خود را برای انجام امور سرشماری شهر اختصاص دهند.

ماده ۸۲) شهرداریهایی که درآمد سالیانه آنها از پانصد هزار ریال متجاوز باشد موظفند برای تأمین اعتبار مربوط به وظایف فنی اداره کل امور شهرداریها مذکور در ماده ۶۳ و همچنین سایر وظایف آن اداره صدهای دو درآمد و مستمر جاری خود را در آخر هر ماه به اداره کل امور شهرداریها بپردازند و اگر شهرداریها نسبت به پرداخت صدهای دو درآمد تعلل یا تأخیر نمودند وزارت کشور میتواند از محل عوارض توأم با مالیات یا سایر منابعی که بوسیله ادارات وابسته به وزارت دارایی وصول و ایصال می‌شود استیفای حق نموده و ادارات مذکور ملزم به اجرای دستور وزارت کشور میباشند.

تبصره - از محل صدهای دو شهرداریها به هیچ عنوان پاداش به اعضای وزارت کشور و دیگران نمیتوان پرداخت.

ماده ۸۳) اداره کل امور شهرداریها مکلف است برای اداره نمودن امور مالی و حسابداری شهرداریها از بین کارمندان شاغل یا منتظر خدمت وزارت کشور یا سایر وزارت خانه‌ها و یا شهرداریها باشخاصی که استعداد این کار را داشته باشند تعلیمات لازمه علمی و عملی بدهد که عنداللزوم به شهرداریهایی که به حسابدار نیازمند باشند اعزام شوند. شهرداریها نیز مکلفند برای اداره امور مالی و حسابداری خود در صورت احتیاج در درجه اول وجود این اشخاص استفاده نمایند.

ماده ۸۴) مؤسسات وابسته بشهرداری از قبیل لوله‌کشی - آب - برق - اتوبوسرانی که دارای شخصیت حقوقی بشوند میتوانند با اصول بازرگانی اداره شوند اساسنامه این قبیل مؤسسات باید به تصویب انجمن شهر و موافقت وزارت کشور برسد.

ماده ۸۵) شهرداری میتواند برای تخریب یا اصلاح سقف بازارها و دالان های عمومی و خصوصی و ساختمانهایی که محل صحت عمومی تشخیص میدهد پس از موافقت انجمن شهر و جلب نظر اداره بهداری هر محل بر وفق تبصره دوم از ماده یازدهم قانون توسعه معابر اقدام کند.

فصل هشتم - در مقررات جزائی

ماده ۸۶) هر يك از اعضا انجمن نظارت انتخابات انجمن شهر اعم از مركزي و شعب و متصدیان صندوق بهر نحوي از انحاء در امر انتخابات مرتكب جعل و تزوير و يا تقلب شوند بر طبق مقررات قانون مجازات عمومي مورد تعقيب قرار خواهند گرفت شركاء و معاونين جرم نيز مشمول مقررات اين قانون خواهند بود.

ماده ۸۷) هر يك از اعضا انجمن نظارت اعم از مركزي و شعب كه بدون علت موجه باعث تعطيل يا تعويق جريان انتخابات بشوند و يا صورت مجلس نتيجه انتخابات را در مدت مقرر قانوني به انجمن مركزي نفرستند و يا معلوم شود كه موجبات انجام نشدن انتخابات را در قلمرو خود بهر نحو كه بوده باشد فراهم کرده باشند در مراجع قضايي مورد تعقيب واقع و به شش ماه تا سه سال حبس تأديبي و به پنج هزار ريال تا پنجاه هزار ريال جزاي نقدي محكوم ميشوند.

ماده ۸۸) انتخاباتي كه مبني بر تطميع يا تهديد (جاني - مالي - شرفي) باشد از درجه اعتبار ساقط است تهديد و يا تطميع كننده اگر از مأمورين دولتي يا از اعضا انجمن اعم از مركزي يا شعب يا از داوطلبان نمايندگي باشد به شش ماه تا سه سال حبس تأديبي و به تأديه يك هزار تا پنجاه هزار ريال جريمه نقدي محكوم خواهد شد هر گاه تهديد يا تطميع كننده غير از اشخاص مذكور باشد به حبس تأديبي از سه ماه تا يكسال و جزاي نقدي از پانصد ريال تا ده هزار ريال محكوم مي شود. كسانيكه آراء انتخابيه را خريد و فروش نمايند اگر از مأمورين دولتي يا از اعضاي انجمن اعم از مركزي يا شعب يا از داوطلبان نمايندگي باشند طبق قسمت اول اين ماده و اگر غير از اشخاص مذكور باشند به مجازات قسمت اخير اين ماده محكوم ميشوند و در هر صورت تطميع شوندهگان نيز شريك جرم محسوبند .

ماده ۸۹) هر كس با شناسنامه اي كه متعلق به او نباشد و يا با شناسنامه مجعول رأي بدهد و يا از شناسنامه خود بيش از يك نسخه داشته باشد و به استناد آن بيش از يك دفعه رأي بدهد به حبس تأديبي از يكماه تا شش ماه و جزاي نقدي از پانصد ريال تا پنج هزار ريال محكوم خواهد شد مجازات فوق درباره هر كس كه بنحوي از انحاء در يكدوره انتخابيه بيش از يك مرتبه رأي بدهد اجرا ميشود.

تبصره - در موارد مذكوره در فوق انجمن نظارت مركزي و شعب بايد صورت مجلس تهيه نموده و فوراً نزد مقامات صالحه بفرستند.

ماده ۹۰) كسانيكه بموجب مقررات اين قانون محكوميت قطعي پيدا كنند از حق انتخاب كردن و انتخاب شدن در دو دوره محروم خواهند شد.

ماده ۹۱) هر گاه اعضا انجمن يا شهرداران غير كارمند دولت مرتكب جرائم مذكور در قانون اصلاح ماده ۱۹ اصلاحي قانون كيفر عمومي شوند مانند كارمندان دولت درباره آنها عمل خواهد شد. در صورتيكه عضو انجمن به ارتكاب اعمال زير متهم گردد و مورد تعقيب دادسرا قرار گيرد پس از صدور كيفرخواست دادستان از عضويت انجمن معلق و در صورت ثبوت جرم علاوه بر مجازاتي كه در قوانين براي اينگونه اعمال مقرر است مرتكب براي دو دوره از حق عضويت انجمن نيز محروم ميگردد.

۱ - در مورد تباني با مقاطعه كاران و اشخاص طرف معامله يا شهرداري اعم از اينكه تباني مستقيم باشد يا غير مستقيم.

۲ - در مورد اعمال اغراض شخصي در كارهاي شهرداري كه بالنتيجه باعث اختلال امور و موجب زيان شهر و شهرداري شود. **تبصره -** رسيدگي در دو مورد اخير دادگاهها خارج از نوبت و فوري بعمل خواهد آمد.

ماده ۹۲) نوشتن هر نوع مطلبي يا الصاق هر نوشته اي بر روي ديوارهاي شهر كه مخالف مقررات انجمن شهر باشد ممنوع است مگر در محلهائي كه شهرداري براي نصب و الصاق اعلانات معين ميكند و در اين محلهها فقط بايد به نصب و الصاق آگهي اكتفا كرد و نوشتن روي آن نيز ممنوع است متخلف علاوه بر تأديه خسارت مالكين بپرداخت پانصد تا يك هزار ريال جريمه محكوم خواهد شد.

فصل نهم - خاتمه

ماده ۹۳) از تاريخ تصويب اين قانون لايحه شهرداري مصوب يازدهم آبان ماه ۱۳۳۱ و لوايح متمم آن و همچنين كليه قوانيني كه با اين قانون مغايرت دارد ملغي است.

ماده ۹۴) از تاریخ ابلاغ این قانون به دولت انجمنهایی که بموجب قوانین قبلی تشکیل شده منحل شناخته میشود و وزارت کشور مکلف است مراتب را به انجمن ها ابلاغ و بر طبق ماده ۴۳ این قانون برای شروع انتخابات و تشکیل انجمن جدید اقدام نماید.

ماده ۹۵) وزارتین کشور و دادگستری مأمور اجرای این قانون میباشند.

چون به موجب قانون تمدید مدت قانون الغاء کلیه لوایح مصوب آقای دکتر مصدق ناشیه از اختیارات لوایحی که ظرف مدت معینه در قانون تقدیم و به تصویب کمیسیونهای مشترک برسد تا تصویب نهایی مجلسین قابل اجرا خواهد بود بنا بر این لایحه قانونی راجع به شهرداریها که در تاریخ یازدهم تیرماه یکهزار و سیصد و سی و چهار به تصویب کمیسیونهای مشترک مجلسین رسیده موقتاً قابل اجرا میباشد.